

SDJ 2021: Badjeskuvla

Buresboahhtin vástidit Skuvladearvvašvuohťajearahallamii!

Bivdit, ahte vástidat skuvla dearvvašvuohťajearahallamii.
Jearahallamii vástideapmi lea eaktodáhtolaš.

Rávvagat vástideaddjái:

- Vállje vástádusa, mii lea lagamusas iežat oaivila dehe vásáhusa.
- Vástit gažaldagaide rehálaččat.
- Fuolat das, ahte sáhtát deavdit skovi ráfis.
Atte maiddái earáid deavdit ráfis iežaset skoviid.
- Vuojjo iežat vástádusaide. Ále čuovo, maid earát vástidit.
- Deaddil loahpas “Sádde”-boalu ja gidde bláđána.

Jearahallamis ii jerro du namma. Giige ii oaččo diehtit, mo leat vástidan.

Buot vástádusat gieđahallojuvvojit luohťámušain.

Vástádusaid vuohťul sáhttit buoridit mánáid, nuoraid ja bearrašiid bálvalusaid ja ovddidit skuvllaid doaimbama.

Vástádusaid geavahuvvo maiddái diedalaš dutkamusaide.

Dieđut seailuhuvvojit Dearvvašvuohťa ja buresbirgejumi lágádus.

Duogášdieđut

1. Mii lea du virggalas sohka bealli?

- Bárdni
- Nieida

2. Muosáhatgo ahte don leat

- Bárdni
- Nieida
- Goabbánai
- In goabbáge
- Muosáhussan molsašuddá

3. Guđe jagi don leat rieǵádan?

- 2002 dehe ovdal
- 2003
- 2004
- 2005
- 2006
- 2007
- 2008 dehe maŋŋel

4. Man mánuš don leat rieǵádan?

- Ođđajagimánnu
- Cuovvamánnu
- Njukčamánnu
- Cuoŋománnu
- Miessemánnu
- Geassemánnu
- Suoidnemánnu
- Borgemánnu
- Čakčamánnu
- Golggotmánnu
- Skábmamánnu
- Juovlamánnu

5. Man luohkás don leat?

- 8. luohkás
- 9. luohkás

6. Gos vástidan dán jearahallamii?

- Skuvllas lagašoahpahas
- Gáiddusoahpahas

Skuvlavázzin

7. Liikotgo skuvlavázzimii dál? Liikon skuvlavázzimii

- Hui olu
- Oalle olu
- Oalle unnán
- In ollenge

8. Maid oaivvildat luohkástat?

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Mu luohkás lea buorre bargoráfi

Luohká vuoignja lea dakkár, ahte duosttan friddja cealkit maid oaivvildan

Mu luohká oahppit loktet bures ovttas

9. Maid oaivvildat iežat oahpaheddjiin?

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Oahpaheaddjit roahkasmahttet mu cealkit iežan oaivila oahppadiimmuin

Oahpaheaddjit leat beroštuvvan das, mii munnje gullo

Oahpaheaddjit meannudit minguin ohppiiguin vuoiggalaččat

Givssidemiin oaivvildat čuovvovaš jearaldagas dan, ahte oahpaheaddji dahje eará bargovehkii gullevaš olmmoš dagaha sániiguin dahje daguiguin jámma váivves miela muhtun oahppái. Givssideapmi ii goittotge leat ovdamearkan seahkaneapmi oahppi heajos láhttemii dahje bargguid barggakeahtá guođdimii.

10. Leago muhtun oahpaheaddjiin dahje eará skuvlat rávisolbmui givssidan du skuvllas **dán lohkanjagi** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- In ollenge

11. Makkár vejolašvuotta dus lea váikkuhit čuovvovaš áššiide iežat skuvllas **dán lohkanjagi** áigge?

- Hui buorre
- Oalle buorre
- Ii buorre iige heittot
- Oalle heittot
- Hui heittot

Oahppodiimmuid ordnemat (omd. barganvuogit)

Skuvlabarggu plánen (ee. oahppodiimmuid sajušteapmi , skuvlabeaivvi álgimuddu, iskkosortnegat)

Diibmogaskkaid dehe bottuid plánen ja ollašuhhtin

Skuvlla oktasaš njuolggadusaid ráhkadeapmi

Skuvlasajiid plánen dehe čorgen

Skuvlaboradeapmi (ee. borramušlisttut, sajiid loaktivuohta)

Skuvlla fáddábeivviid, ávvudemiid, mohkiid ja leairaskuvlla ordnen

12. Muosáhan iežan lea dehálaš oassi

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Luohkkáservoša

Skuvlaservoša

13. Leatgo dus váttisvuodát čuovvovaš áššiin, mat laktásit skuvlavázzimii?

- li ollenge
- Oalle unnán
- Oalle olu
- Hui olu

Oahpahusa čuovvun oahppadiimmuin

Leavssuid dehe eará danveardásaš bargguid bargan

Iskosiidda ráhkkaneapmi

Bargguid bargan, mat gáibidit čállima

Bargguid bargan, mat gáibidit lohkama

Bargguid bargan, mat gáibidit rehkenastima

Njálmmálaš ovdanloaiddastus

Vástideapmi diimmuin

**Rusttegiid (digitála teknikka dehe prográmmaid)
geavaheapmi, mat adnojuvvojit studereamis**

14. Leatgo vásihan čuovvovašlágán dovdamušaid, mat laktásit du skuvlabargui?

- Eai jur goassige
- Muhtun geardde mánus
- Muhtun geardde vahkus
- Measta beaivválaččat

Orun hávkame skuvlabargui

Orru, ahte iežan studeremiin ii leat šat mearkkašupmi

Mus lea bisttehisvuoda dovdamušat iežan studeremiin

15. Nabe man dávjá leat vásihan čuovvovaš dovdamušaid, mat laktásit skuvlabargui?

- Eai jur goassige
- Muhtun geardde mánus
- Muhtun geardde vahkus
- Measta beaivválaččat

Go lihkan iddedis, mun dovddan buorrin álggahit skuvlabarggu

Lean movttáskan skuvlabarggus

Go barggan skuvlabargguid, vajálduhtán buot birrasis

Givssideapmi

Givssidemiin dárkkuhuvvo dás dat, go nubbi oahppi dehe oahppiid joavku dadjá dehe dahká unohis áššiid muhtin oahppái. Givssideapmi lea maid dat, go oahppi givssiduvvo **duojážassii**, vugiin masa son ii liiko. Givssideapmi ii leat dat, go guokte sulaid **ovttagievrrat** oahppi riidaleaba.

16. Man dájvá don leat givssiduvvon skuvllas **dán lohkanbaji** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- In ollenge

17. Man dájvá don leat oassálastán eara ohppiid givssideapmái **dán lohkanbaji** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- In ollenge

Jos don it leat givssiduvvon dehe it ieš leat oassálastán givssideapmái skuvllas dán lohkanbaji áigge, sirdás gažaldahkii 21.

18. Jos don leat givssiduvvon dehe leat oassálastán eará ohppiid givssideapmái **dán lohkanbaji** áigge, nu mot dat lea dáhpáhuvvan?

- Juo
- li

Buddostallojuvvon olmmošmeahttumit, dahkkon bogostahkan dehe hárdjuvvon bávččagahtti vugiin

Guđđojuvvon vuhtii válddekeahtá dehe skihpárboavjji olggobeallái

Čorbmojuvvon, čikčojuvvon dehe hoiggaduvvon

Bostaluvvon eará ohppiide bávččagahttinulbmilis

Dolvojuvvon ruhta dehe dávvir dehe cuvkejuvvon dávvirat

Uhkádallon dehe bákkuhuvvon dahkat áššiid vuostemillii

Bávččagahtton luotnudan geahčastagaiguin dehe láhtaiguin

Loavkiduvvon giehtatelevonnain dehe internehta bakte; deakstadiedut, riŋgemat dehe govat

Muhtun eará vugiin

19. Leatgo muitalan skuvlla muhtin ráves olbmui **dán lohkanbaji** áigge skuvllas dáhpáhuvvan givssideamis?

- Juo
- In (sirdás gažaldahkii 21)

20. Mii lea dáhpáhuvvan dan maŋjel, go leat muitalan givssideamis?

- Givssideapmi lea nohkan
- Givssideapmi lea unnon
- Givssideapmi lea joatkašuvvan dego ovdalge
- Givssideapmi lea vearránan
- In dieđe

Dearvvašvuohta

21. Maid oaivvildat iežat dearvvašvuohtadilis?

- Hui buorre
- Oalle buorre
- Gaskageardán
- Oalle dehe hui heittot

22. Guhkkodat ja deaddu (merke čavdelohkun)

Guhkkodat _____ cm

Deaddu _____ kg

23. Man mielas leat deattustat? Leatgo mielastat

- Čielgasit buoidi
- Vehá buoidi
- Muttágis deaddu
- Vehá ruoinnas
- Čielgasit ruoinnas

24. Leago dus doaktára gávnahan muhtun guhkesáigge buozalmas dehe dearvvašvuođa buncarakkis?

- Ii
- Juo

25. Mat áššiid leat dutnje álkit dehe vaddásat?

- Eai váttisvuodát
- Veaháš váttisvuodát
- Olu váttisvuodát
- Ii lihkostuva obanassiige

Leago dus váttis oaidnit (jos anát čalbmelásiid dehe čieguslinnsaid, nu árvvoštala iežat oaidnima daiguin)?

Leago dus váttis gullat hupmama (jos anát gullanapparáhta, nu árvvoštala iežat gulu dainna)?

Leago dus váttis vázzit sulaid kilomehterbeale, ovdamearkka dihte faláštallangietti birra?

Leago dus váttis atnit ávvira alddát dehege leatgo dus váttisvuodát ovdamearkka dihte boradeamis dehe gápmagiid julggiide bidjamis?

Leago dus váttis hállat nu, ahte eará olbmot go du bearrašat olbmot ipmirdit du?

26. Mat áššiid leat dutnje álkit dehe vaddásat?

- Eai váttisvuodát
- Veaháš váttisvuodát
- Olu váttisvuodát
- Ii lihkostuva obanassiige

Leago dus váttis oahppat odđa áššiid?

Leago dus váttis muitit áššiid?

Leago dus váttis vuojulduvvat, vaikko bargu livččii du mielas somá?

Leago dus váttis dohkkehít rievdadusaid iežat rutiinnaide?

Leago dus váttis hálldašit iežat meannudeami?

Leago dus váttis oažžut ustibiid?

Miela buresveadjin

27. Man dávjá čuovvovaš buncaraggát leat váivvidan du skovi deavdima ovddit **guovtti vahku** áigge?

- li obanassiige
- Mánnga beivve
- Eanas oasi beivvis
- Measta juohke beivve

Jierásnuvvama, átestuvvama dehe čiegus vašáskuvvama dovdu

In leat bastán heaitit dehe hálddašit fuolastuvvaman

Badjelmearálaš fuolastuvvan sierralágán áššiin

Váttisvuohta lotkkodit

Nu leabuhis dilli, ahte lea váttis orrut ovtta sajis

Miedisvuohta hárbmat dehe eardut álkit

Ballu das, ahte juoga gáfat sáhtálii dáhpáhuvvat

Dušše unnanaš beroštupmi dehe návddašeapmi sierralágán áššiid dahkamis

Šlundivuohta, nuonddahallan, doavvuhisvuohta

28. Leatgo don leamaš fuolas miellalágis manimus gollan **12 mánu** áigge?

- In (sirdás gažaldahkii 30)
- Juo, muhto lean muitalan áššis soapmásii
- Juo, muhto in leat muitalan áššis geasage

29. Leatgo ožžon doarjaga ja veahki manimus gollan **12 mánu** áigge áššiin, mat laktásit miellaláhkásat?

- Juo, olu
- Juo, muhtun veardde
- In, muhto livččen dárbbášan
- Mun in leat dárbbášan veahki

Skuvlla ráves olbmuin (oahpaheaddji, dearvvašvuohtadikšu, doavttir, psykologa, kuráhtor)

Bálvalusain ruovttu olggobealde (omd. dearvvašvuohtaguovddáš, mielladearvvašvuohtabálvalusat, nuoraidoaimma bálvalusat)

ležat váhnemiin

Ustibiin ja eará lagaš olbmuin

30. Vulobealde leat ovdanbuktojuvvon muhtun čuoččuhusat dovdamušain ja jurdagiin. Vállje molssaeavttu, mii buoremusat govvida vásáhusaidat manimus **guovtti vahku** áigge.

- li goassige
- Hárve
- Muhtumin
- Dávjá
- Álot

Ovdanbuktojuvvon 1-7

Short Warwick Edinburgh Mental Wellbeing Scale (SWEMWBS) © NHS Health Scotland, University of Warwick and University of Edinburgh, 2008, buot vuoigatvuođat leat doalahuvvon.

31. Man olu čuovvovaš váttisvuodát leat váivvidan du maŋimuš vásán **vahku** áigge?

- li ollenge
- Vehá
- Govttolaččat
- Hui olu
- Issoras olu

Ovdanbuktojuvvon 1-3

MINI-SPIN. Copyright, Jonathan Davidson. ©1995, 2008, 2014. Buot vuoigatvuodát leat doalahuvvon.

32. Árvvoštala juohke čuoččuheami bokte, heivego čuoččuhusa govvádus dálá dillaidat.

- Juo
- li

Fikkatgo vuoksit, go dovddat leat menddo gallái?

Leatgo fuolas jurdagis, ahte it bastte hálddašit borramat meari?

Leatgo ruoidnan lagaš áiggiin badjel guhtta kilo golmma mánu áigge?

Jáhkátgo leat buoidi, vaikke earát čuoččuhit, ahte leat ruoinnas?

Hálddašago borramuš mielastat du eallima?

33. Čuovvovaččat jearrat vásáhusain, mat sáhttet orrut ártegin, muhto leat viehka dábálaččat. Vállje dan vástádusmolssaeavttu, mii buoremusat govvida vásáhusaidat **maŋimuš áiggiid** (sulaid 3 mánu áigge).

- Mánġii beaivvis
- Beaivválaččat
- Moddii vahkus
- Vahkosaččat
- Mánnosaččat
- Hárvvit dahje ii goassige

Gulan jienaid dego savkkástallama dahje hállama, maid earáid eai sáhte gullat

Oainnán áššiid dahje olbmuid, maid earát eai sáhte oaidnit

Orru, ahte soames čuovvu mu dahje suollevákšu mu

34. Leatgo čuovvovaš áššit dáhpáhuvvan dutnje?

- Eai goassige
- Oktii
- Guovtte háve
- 3–4 háve
- 5 háve dehe dávjjit

Lean iešdáhtus vahágahttan iežan, omd nájadan

Mus leat iešsoardima jurdagat

Lean geahččalan soardit iežan

35. Vállje čuovvovaš čuoččuhusaid bokte dan molssaeavttu, maid ieš dovddat ja jurddašat.

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Dovddan ahte mus lea olmmošárvu unnimustá seammá olu go earáinge

Jáhkán ahte mus leat olu buorit bealit dahje iešvuodat

Sáhtán dahkat áššiid seamma bures go earáige olbmot

Jurddašan positiivvalaččat iežan birra

Lean oppalohkái duđavaš alccesan

Jus du buresveadjimii laktásan áššit váivvidit miela, de lea dehálaš hállat daiguin ovdamearkan vanhemiiguin dahje skuvla dearvvašvuodadivššáriin. Sáhtát maddái háleštit áššis Sekasin-chattis.

Ustibat

36. Leatgo dus dál duođaid lagas ustit, geainna sáhtát ságastallat luhtolaččat measta buot iežat áššiin?

- Eai leat lagaš ustibat
- Lea okta lagaš ustit
- Leat guokte lagaš ustiba
- Leat eanet lagaš ustibat

37. Dovddatgo iežat oktonassan?

- In goassige
- Hui hárvve
- Muhtumin
- Oalle dávjá
- Duojužassii

Servvoštallan ja seksuáladearvvašvuohta

38. Mii čuovvovaččain govve buoremusat seksuála orientašuvnnat dálá áigge?

- Hetero
- Bi- dehe panseksuála
- Homo dehe lesbo
- Mihkkege dain, mat leat ovddabealde, ii govve mu
- In máhte dadjat

39. Servvoštalatgo dál?

- In
- Juo

40. Leatgo goassige leamašan anašeamme (cinne- dehe bahtaráigeanašeammi)?

- In leat (sirdás gažaldahkii 42)
- Lean

41. Maid eastadanvugiid geavaheidde maŋimus anašeamis? *Sáhtát válljet máŋga molssaeavttu.*

- Kondoma
- E-pilleraid, eastadanrieggá dehe –loastara
- Spirála
- Maŋŋeeastadeami anašeamis maŋŋel
- Juoga eará vuogi
- Ean maidege
- In dieđe

42. Dárbbášatgo juoidá čuovvovaččain?

- Juo
- In
- In dieđe

**Vejolašvuoda ságastallat soapmásiin
olmmošgaskavuodain ja seksuálavuodas**

Eanet dieđu gorudis

Eanet dieđu vejolašvuodas šaddat áhpeheapmen

Nuvttá kondomaid

Hálbbit eastadanvugiid

Eanet dieđu seaksadávdain

Lassidieđu, mot sáhtán dingot klamydiadeastta

**Vahkuloahpaid dehe eahkediid rabas vuostávdimiid
destemiid ja neavvuma várás**

Birračuohpahas

Muhtun kultuvrrain dahket vuolledábiid birračuohpahasaid, mat sáhttet mielddisbuktit dearvvašvuodaváttisvuodaid.

- **Nieiddaid** birračuohpahasain vuolledábiid ovdamearkan čuggot, vadjet, čuhppet dahje gorrot. Dáid gohčodit vuolledábiid cáhpamin.

- **Gánddaid** birračuohpahasas návllis čuhppojuvvo ovdanáhki. Gánddaid birračuohppan dahkko muhtumin maiddá dálkkasdieđalaš sivain dego menddo gáržžes ovdanáhki dihtii.

43. Gullágo **almmá medisiinnalaš siva** dahkkon birračuohpahas du sogat árbevieruide?

- In
- Juo
- In máhte dadjat

Nieiddaid birračuohpahas

Gánddaid birračuohpahas

44. Leago dutnje dahkkon birračuohpadus **almmá medisiinnalaš siva**?

- In
- Juo
- In máhte dadjat

Bániid bassan

45. Man dávjá basat iežat bániid?

- En goassige
- Hárvvibut go oktii mánus
- Unnimusat oktii vahkus, muhto in beaivválaččat
- Oktii beaivvis
- Dávjjit go oktii beaivvis

Boradeapmi

46. Man dávjá leat boradan dehe juhkan čuovvovaš borramušaid dehe juhkamušaid **maŋimus vássán vahku** (7 b) áigge?

- In oktege
- 1-2 beaivve áigge
- 3-5 beaivve áigge
- 6-7 beaivve áigge
- 2-3 geardde beaivvis juohke beaivve
- 4 geardde dahje dávjjibut juohke beaivve

Heđemiid dehe murjjiid

Varas dehe vuššon ruotnasiid (juoidá eará go buđeha)

Njálgáid dehe šukkuláde

Sohkarbruvssa dehe soharsávtta

Light-bruvssa dehe light-sávtta

Energijajuhkamuša

Gusamielkki dahje loahppemielkki

Rukses bierggu (omd spiinni, oami) dahje márffi

47. Man dávjá din bearaš borada oktasaš eahketmállása **skuvlavahku** áigge (eanaš oassi bearrašis ja ađkke nubbi váhnemiin lea mielde)

- Viđa beaivve áigge
- 3-4 beaivve áigge
- 1-2 beaivve áigge
- Hárvvit

48. Man dávjá borat čuovvovaš mállásiid **skuvlavahku** áigge?

- Viđa beaivve áigge
- 3–4 beaivve áigge
- 1–2 beaivve áigge
- In oktege

Iđitbihtá

Skuvlamális

Eahketborramuš

Eahketbihtá

Gaskabihtát

49. Man dávjá borat čuovvovaš borramušaid skuvlaboradeamis **skuvlavahku** áigge?

- Viđa beaivve áigge
- 3–4 beaivve áigge
- 1–2 beaivve áigge
- In oktege

Váldobiepmu

Saláhta dehe fiinnisin njuvdojuvvon ruohtasšattu

Mielkki dehe bimi

Láibbi

50. Sisttisoallágo du diehtta čuovvovaš biebmoávdnasiid?

- Juo
- li

Mielkki, loahppemielkki dahje eará gusamielkebuktagiid

Vuoncámaniid

Guoli dahje reabbaealliid (omd. reappaid)

Vuoncá, káلكona

Rukses bierrgu (omd. spiinni, oami)

Šaddoproteiinna gálduid (omd. hearttaid, linssaid, báhpuid, soija)

51. Maid oaivvildat skuvlabeaivemállásis?

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Skuvlabeaivemális fálljuvvo vuogas áigge beavit

Skuvlabeaivemállása borramii lea várrejuvvon doarvái áigi

Skuvlabeaivemális lea fálljuvvon doarvái

Skuvlabeaivemális lea šlája dáfus buorre

Skuvlabeaivemális lea smáhka dáfus buorre

52. Makkár du skuvla boradanbiras lea dábálaččat?

- Juo
- li

Boradanbiras lea hávski

Boradanbiras lea šlámaheapme

Borranráidu ovdána johtilit

Rávis olbmot borret minguin boradansáles

Oadđin

53. Galle áigge manat dábálaččat nohkkat? *Vástit goappánai sadjái.*

Árggaid

Vahkuloahpaid

- Sullii diibmu 19:00 dehe árat
- Sullii diibmu 19:30
- Sullii diibmu 20:00
- Sullii diibmu 20:30
- Sullii diibmu 21:00
- Sullii diibmu 21:30
- Sullii diibmu 22:00
- Sullii diibmu 22:30
- Sullii diibmu 23:00
- Sullii diibmu 23:30
- Sullii diibmu 24:00
- Sullii diibmu 00:30
- Sullii diibmu 01:00
- Sullii diibmu 01:30
- Sullii diibmu 02:00
- Sullii diibmu 02:30
- Sullii diibmu 03:00
- Sullii diibmu 03:30
- Sullii diibmu 04:00 dehe maŋgel

54. Galle áigge don dábálaččat gullát? *Vástit goappánai sadjái.*

Árggaid

Vahkuloahpaid

- Sullii diibmu 05:00 dehe árat
- Sullii diibmu 05:30
- Sullii diibmu 06:00
- Sullii diibmu 06:30
- Sullii diibmu 07:00
- Sullii diibmu 07:30
- Sullii diibmu 08:00
- Sullii diibmu 08:30
- Sullii diibmu 09:00
- Sullii diibmu 09:30
- Sullii diibmu 10:00
- Sullii diibmu 10:30
- Sullii diibmu 11:00
- Sullii diibmu 11:30
- Sullii diibmu 12:00
- Sullii diibmu 12:30
- Sullii diibmu 13:00 dehe maŋgel

Falášstallan

55. Galle diimmu vahkus faláštalat **friddjaáigge** nu, ahte lahpastuvat ja bivastuvat?

- In ovttage
- Sulaid ½ diimmu
- Sullii 1 diimmu
- Sullii 2-3 diimmu
- Sullii 4-6 diimmu
- Sullii 7 diimmu dehe eanet

56. Man dávjá hárjehat lihcadeami dehe faláštalat oahpisteami mielde dehe iešoaivves **friddjaáigge**?

- Measta beaivválaččat
- Juohke vahku
- Juohke mánu
- Hárvvit
- In goassige

Oahpistemiin searvvi dehe organisašuvnna diimmuin, hárjehusain dehe gilvvuin/kámpain

Iešoaivves

Faláštallamiin dárkkuhuvvo dás visot dakkár doaibma, mii lokte váimmu coahkkima ja oažžu du oanehassii šieđđaluvvat ovdamearkka dihte faláštaladettiin, spealadettiin ustibiiguin, skuvlamátkkis, diibmogaskkas dehe skuvlla faláštallandiimmuin. Lihkadeapmi lea ovdamearkka dihte ahccilis vázzin, viehkan ja sykkelastin.

57. Smiehta buot lihkadeapmát vássán **7 beaivve** áigge. Man galle beaivve don leat lihkadan anjke diimmu beaivvis?

- 0 beaivve
- 1 beaivve áigge
- 2 beaivve áigge
- 3 beaivve áigge
- 4 beaivve áigge
- 5 beaivve áigge
- 6 beaivve áigge
- 7 beaivve áigge

Borgguheapmi ja gárrenávdnasat

58. Man galle sigarehta, biibbodievva ja sigára leat borgguhan oktiibuot dán rádjái?

- In ovttage (sirdás gažaldahkii 60)
- Dušše ovtta (sirdás gažaldahkii 60)
- Sullii 2-50
- Badjel 50

59. Mii čuovvovaš molssaeavttuin govvida buoremusat **du dáláš borgguheamát?**

- Borgguhan oktii beivvis dehe dávjjit
- Borgguhan oktii vahkus dehe dávjjit, in goitge beaivválaččat
- Borgguhan hárvvit go oktii vahkus
- Lean streaikkas dehe heaitán borgguheamis

60. Leatgo goassige geavahan dáid?

- In ollenge
- Lean geahččalan oktii dehe moddii
- Geavahan duollet dálle
- Geavahan beaivválaččat
- Lean geavahan, muhto heiten

Snuvssa

Čáhcebiippu (shisha)

61. Geavahatgo šleađgaduhpáha, mii doallá sisttis čuovvovaš ávdnasiid? *Vástit juohke gurgadassii.*

- In ollenge
- Lean geahččalan oktii dehe moddii
- Geavahan duollet dálle
- Geavahan beaivválaččat
- Lean geavahan, muhto heiten

Nikotiinna

Duhpátsmáhkaid

Eará smáhkkaávdnasiid (omd. heðensmáhkát)

Juoidá eará

62. Gos háhket mañimus **30 beaivve** áigge iežat geavahan duhpátbuktagiid sihke šleađgaduhpátrusttegiid ja -golgosiid? *Vástit buot buktagiid bokte.*

Sigarehtat

Snuvsa

Šleađgaduhpátrusttegat ja -golgosat

- In leat geavahan mañimus 30 beaivvi áigge
- Osten ieš gávppis
- Osten ieš kioskkas dehe bensiidnastašuvnnas
- Osten ieš restauraŋŋas dehe báras
- Osten ieš dámpas dehe olgoriikkain
- Diŋgojin neahhtagávppis
- Háhken sosiála media bokte
- Mu váhnemat dehe oappážit vižže dehe fálle
- Váliden ruovttus lobihaga
- Mu olbmát vižže dehe fálle
- Soames eará ráves olmmoš dehe amas olmmoš vieččai dehe fálai
- Eará sajes

63. Leatgo du váhnemat borgguhan du eallináigge?

Eadni

Áhčči

Eará váhnen

- Eaba leat borgguhan
- Leaba borgguhan, muhto heaitán
- Borgguheaba dálá áigge
- In dieđe

64. Man olu buot buohkanassii geavahat alkohola, ovdamearkka dihte bealle burkke vuollaga dehe eanet?

- Okte vahkus dehe dávjjit
- Moatte have mánus
- Sullii oktii mánus
- Hárvvit
- In geavat alkoholajuhkamušaid (sirdás gažaldahkii 67)

65. Man dávjá geavahat alkohola **gárremiidda** rádjái?

- Oktii vahkus dehe dávjjit
- Sullii 1-2 háve mánus
- Hárvvit
- In goassige

66. Mot don háhket mannan atnogeardde iežat návddašan alkoholajuhkamušaid?

- Juo
- li

Osten ieš Alkos

Osten ieš gávppis

Osten ieš kioskkas dehe bensiidnastašuvnnas

Osten ieš restauráŋŋas dehe báras

Osten ieš dámppas dehe olgoriikkain

Áhčči dehe eadni vieččai dehe fálai

Boarrásiid oappážat vižže dehe fálle

Válden ruovttus lobihaga

Mu olbmát vižže dehe fálle

Soames eará ráves olmmoš dehe amas olmmoš vieččai dehe fálai

67. Geavahago soames du váhnemiin liiggás olu alkohola?

- li (sirdás gažaldahkii 69)
- Juo

68. Leago dat hehtten du?

- li
- Juo

69. Leatgo goassige geahččalan dehe geavahan čuovvovaš ávdnasiid?

- In goassige
- Oktii
- 2–4 háve
- 5 háve dehe dávjjit

Marihuána tai hášša (kannabisa)

Susttašan juoidá gárehuhtti ávdnasa (liimma, butána ded.) vai gárehuvat

Dálkasiid (ráfáidáhhti, nagir- dehe seargahatdálkasiid) dehe alkohola ja dálkasiid ovttas vai gárehuvat

Ekstása, amfetamiinna, Subutexa, heroiinna, kokaiinna, LSD:a, gamma dehe eará danveardásaš gárehuhtti ávdnasiid

Gárehuhtti ávdnasiid, mas it diehtán, mii dat lei

70. Muittohala maŋimus vássán **30 beaivvi**. Man galle háve don leat geavahan ovddit gažaldagas namuhuvvon gárehuhtti ávdnasiid?

- In ollenge
- Oktii
- 2–4 háve
- 5 háve dehe dávjjit

Marihuána dehe hášša (kannabisa)

Juoidá eará ovddit gažaldagas namuhuvvon gárehuhtti ávdnasa

71. Makkárin árvvoštalat iežat ahkásaččaid vejolašvuodaid háhkat narkotihkaid, ovdamearkka dihte marihuána dehe hášša (kannabisa), iežat báikegottis?

- Hui álki
- Oalle álki
- Oalle váttis
- Hui váttis
- In dieđe

72. Olbmuin leat sierralágán ipmárdusat das, mii lea dohkálaš ja mii ii. Dohkkehatgo don iežat ahkásaččain čuovvovaš áššiid?

- Juo
- In
- In máhte dadjat

Borgguheapmi

Snuvssen

Šleađgaduhpáha atnu

Alkohola juhkan unnánaš meriid mielde

Alkohola juhkan gárehuvvama rádjái

Marihuána (kannabisa) borgguheapmi

Bárttit

73. Leago dutnje **dán lohkanjagi** áigge dáhpáhuvván skuvllas dehe skuvlamátkkis bárti, man dihte leat fitnan doaktára, dearvašvuhtadikšu dehe buohccedikšu luhtte?

- li oktege
- Oktii
- Guovtte have dehe dávjjit

Diibmogaskkas

Faláštallandiimmus

Eará diimmus

Bargoeallimii oahpásnuvvamis

Skuvlamátkkis

74. Leago dutnje **dán lohkanjagi** áigge dáhpáhuvván **eará áiggiid** go skuvlabeaivvi áigge dehe skuvlamátkkis bárti dehe lihkohisvuhta, man dihte don leat fitnan doaktára, dearvašvuhtadikšu dehe buohccedikšu luhtte?

- li oktege
- Oktii
- Guovtte have dehe dávjjit

Mohtorfievrru mátkkošteaddjin dehe vuoddjin

Sihkkelasttedettiin

Vácci (omd. biilla nordin dehe vuojáhallan)

Faláštallansearvvi dehe friddjaáigge faláštallama olis

Ruovttus dehe ruoktošiljus

Barggus dehe bargosajis

Eará have friddjaáigge

75. Geavahatgo johtalusas čuovvovaš dorvobiergasiid

- Dábálaččat álo
- Muhtumin
- In goassige
- In lihkat dakkár vugiin

Jealmma sihkkelasttedettiin

Jealmma mopedain dahje mohtorsihkkeliin jođedettiin

Dorvoboahkána biillain jođedettiin

Šleđgona dahje šleđgu biktasiid seavdnjadasa jođedettiin

Gádjunliivvaid čázi alde jođedettiin

Heađušteapmi ja veahkaváldi

Fysihkalaš veahkaváldi

76. Leatgo dutnje dahkkon manimus gollan **12 mánu** áigge čuovvovaš áššit?

- Juo
- li

Suoláduvvon dehe geahččaluvvon suoládit juoga veahkaválddiin dehe dainna uhkidemiin

Muđuid suoláduvvon juoga

Uhkiduvvon vaháguhttot fysalaččat

Rohkkahuvvon fysalaččat dego čorpmađuvvon, čikčojuvvon dehe adnon juoga vearju

Seksuála headušteapmi ja veahkaváldi

Dus lea riekti mearridit, mainna lágiin du duohtadit. Jos soames lea duohtadan du moive- dehe unohis vugiin, dehe lea bákkuhan du duohtadit iežat, nu lea dehálaš, ahte mitalat das maid ráves olbmui, geasa luohát. Sáhtát mitalit áššis ovdamearkka dihte oahpaheaddjái dehe skuvladearvvašvuohtadikšui.

77. Leatgo muosáhan headušteaddji seksuála evttohallama dehe vuortnuheami mañimus gollan **12 mánu** áigge?

- Juo
- In

Telefovnnas dehe internehtas

Skuvllas

Áiggeájiid olis

Gáhta nalde, gávpeguovddážiin dehe eará almmolaš sajis

Du dehe muhtun eará olbmo ruovttus dehe eará priváhta sajis

78. Leatgo muosáhan juoidá čuovvovaččain mañimus vássán **12 mánu** áigge?

- Juo
- In

Bággehallat nuoladit

Goruda intiima sajiid duohtadeami du dáhtu vuostá

Anašeapmái dehe earalágán seksii átesteami dehe bákkuheami

Ruđa, biergasa dehe gárrenávdnasiid fállan dutnje seaksa ovddas

Bearrašis vásihuvvon veahkaváldi

Váhnemiin dárkkuhuvvojit dáin gažaldagain ovdamearkka dihte eadni dehe eadnebealli, áhčči dehe áhččebealli, adopšuvdnaváhnemat, sadjásašbearraša váhnemat dehe mánáidsuodjalanlágádusa oahpisteaddjit.

79. Leatgo du váhnemat dahkan **dutnje** čuovvovaš áššiid maŋimus vássán **12 mánu** áigge?

- II
- 1–2 háve
- 3 háve dehe dávjjit
- Lea dahkan, muhto in muite man galle háve

Biehttan hupmamis dutnje guhkes áigái

Loavkidan sánálaččat, ovdamearkka dihte bealkán du

Vuollánahtán dehe hehpehan du

Uhkidan hilgut dehe guođđit du okto

Báلكon, časkán dehe čiekčan dávviriid (omd. speigalan uvssaid)

Lássen du juoga báikái

Uhkidan du veahkaváldiin

80. Leatgo du váhnemat dahkan **dutnje** čuovvovaš áššiid maŋimus vássán **12 mánu** áigge?

- II
- 1–2 háve
- 3 háve dehe dávjjit
- Lea dahkan, muhto in muite man galle háve

Dollen du nu, ahte don leat bávččagan

Norrdadan dehe ravgon du vašánit

Duhkuštan du

Spežžen du

Čorbmadan du dehe časkán dinggain

Čievččastan du

Bávččagahtán du muđuid fysihkalaččat

81. Nabe leatgo ieš oaidnán dehe gullan, ahte soames du bearrašis lea dahkan **iežat nuppi bearašlahttui** čuovvovaš áššiid maŋimus vássán **12 mánu** áigge?

- Juo
- In

Dollen su nu, ahte son bávččagii

Norddadan dehe ravgon su vašánit

Duhkuštan su

Spežžen su

Čorbmadan su dehe časkán dinggain

Čievččastan su

Bávččagahtán su muđuid fysihkalaččat

Olggušteapmi

82. Leatgo du givssidan, olgguštan dahje hehtten čuovvovaš áššiide laktásettiin maŋimuš vássán **12 mánu** áigge skuvllas dahje friddjaáiggis?

- Juo
- In

Deaddu, guhkkodat, rohpa dahje goruda sárgosat

Liikeivdni

Lámisvuohta, guhkesáigásaš buohcuvuohta dahje oinnolaš váddu

Sohkabealli, sohkabeale ovdan buktin, earásohkabeallelašvuohta, sohkabealátkeahthesvuođa

Seksuála doaladupmi

Giella

Olgoriikalaš duogáš, romána, sápmelaš

Oskkoldat, oskkuhisvuohta dahje eallinoaidnu

Bearaš dahje ruoktu (omd vanhemat, oappážagat, ekonomalaš dilli, ássanbáiki)

Jos leat vásihan headušteami dehe veahkaválddi, de lea hui dehálaš mitalit das ráves olbmui. Sáhtát hupmat ovdamearkka dihte oahpaheaddjái dehe skuvladearvvašvuohtadikšui. Sáhtát maid čuojahit MML:a Mánáid ja nuoraid telefodnii dege Rihkusgillájeaddjigohccái.

Veahki oažžun ja bálvalusat

Dearvvašvuohtadikšu ja doavttir dahkaba buot ohppiide dearvvašvuohtadárkkástusaid jeavddalaččat. Dábálaččat dearvvašvuohtadikšu bovde dehe addá áiggi dearvvašvuohtadárkkástussii. Dasa lassin stuđeanttat sáhttet fitnat dearvvašvuohtadikšu dehe doaktára vuostáváldimis dárbbu mielde.

83. Leatgo fitnan **dán lohkanjagi** áigge iežat skuvlla dearvvašvuohtadikšu, doaktára, kuráhtora dehe psykologa luhtte?

- In, ii leat leamaš dárbu
- In, geahččalin inge beassan
- Juo, 1–2 háve
- Juo, 3–5 háve
- Juo, eanet go 5 háve

Dearvvašvuohtadikšu ságain muđuid go dearvvašvuohtadárkkástusas

Doaktára ságain muđuid go dearvvašvuohtadárkkástusas

Kuráhtora ságain

Psykologa ságain

84. Man álki dus lea leamaš beassat iežat skuvlla dearvvašvuohtadikšu, doaktára, kuráhtora dehe psykologa vuostáváldimii **dán lohkanjagi** áigge?

- Hui álki
- Oalle álki
- Ii álki iige váttis
- Oalle váttis
- Hui váttis

Dearvvašvuohtadikšu ságaide eará go dearvvašvuohtadárkkástussii

Doaktára ságaide eará go dearvvašvuohtadárkkástussii

Kuráhtora ságaide

Psykologa ságaide

85. Goas don leat maŋimus fitnan dearvvašvuohtafuolahusa **dearvvašvuohtadárkkástusas**? *Vállje ovttá molssaeavttu dađi lági mielde, ahte guoská sihke dearvvašvuohtadikšu ja doaktára.*

- Vuodđoskuvlla vuolleluohkáin
- 7. luohkás
- 8. luohkás
- 9. luohkás
- In dieđe

Skuvladearvvašvuohtadikšu luhtte

Skuvladoaktára luhtte

86. Leigo soames du váhnemiin mielde dearvvašvuohtadárkkástusas

- Juo, 7. luohkás
- Juo, 8. luohkás
- Juo, 9. luohkás
- Ii
- In dieđe

87. Mot čuovvovaš áššit ollašuvve **dán lohkanjagi** áigge dahkkon dearvvašvuohtadárkkástusas?

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Hubmojuvvui munnje dehálaš áššiin

Mu oaivil guldaluvvui

Ságastallojuvvui ruovttu áššiin

Dusten muitalit iežan áššiin rehálaččat

88. Leatgo skuvllastat muhtun ráves olmmoš, geainna sáhtát dárbbu mielde ságastallat áššiin, mat deddet du miela?

- Ii
- Juo
- In dieđe

89. Leatgo ožžon doarjaga ja veahki **buressbirgejumásat** skuvlla čuovvovaš ráves olbmui **dán lohkanjagi** áigge?

- Juo, olu
- Juo, muhtun veardde
- In, muhto livččen dárbbášan
- Mun in leat dárbbášan veahki

Dearvvašvuohtadikšus

Doaktáris

Psykologas

Kuráhtoris

Oahpaheaddjis

Skuvlla muhtun eará ráves olbmós

90. Leatgo ožžon doarjaga ja veahki **oahppamii ja skuvlavázzimii** čuovvovaš skuvla rávisolbmui **dán lohkanjagi** áigge?

- Juo, olu
- Juo, muhtun veardde
- In, muhto livččen dárbbášan
- Mun in leat dárbbášan veahki

Luohkágohcci

Eará oahpaheaddji

Oahppobagadalli (OPO)

Sierraohpaheaddji

Bearaš ja orrun

91. Gos don orut? *Vállje dan molssaeavttu, mii buoremusat govvida du dili.*

- Váhnemiiguin oktasaš ruovttus (sirdás gažaldahkii 93)
- Orun sulaid liikká olu iežan goappaš váhnemiin ovdamearkka dihte vuorrovahkuid, soai eaba oro ovttas (sirdás gažaldahkii 93)
- Orun ovttas váldoáššis iežan nuppi váhnemiin ja mun lean nuppi váhneman luhtte duollet dálle, ovdamearkka dihte vahkuloahpaid (sirdás gažaldahkii 93)
- Iežan ovttá váhnemiin (sirdás gažaldahkii 93)
- Áhkuin ja ádjáin dehe eará fulkkiiguin almmá váhnemiid haga
- Sadjásašbearrašis (sirdás gažaldahkii 93)
- Mánáidruovttus, nuoraidruovttus dehe skuvlaruovttus (sirdás gažaldahkii 93)
- Bearašruovttus (sirdás gažaldahkii 93)
- Orun internáhtas (sirdás gažaldahkii 93)
- Eará ládje (sirdás gažaldahkii 93)

92. Manin orut áhkuin ja ádjáin dehe eará fulkkiiguin?

- Sosiálabargi (sosba) lea dadjan gos orun
- Eará ákkaid dihte
- In máhte čilget

93. Mii lea alimus skuvlejupmi, man du váhnemat leaba čađahan?

Eadni

Áhčči

Eará váhnen

- Vuodđoskuvla dehe danveardásaš
- Logahat dehe ámmátoahppolágádus
- Logahaga dehe ámmátoahppolágádusa lassin ámmátlaš oahput
- Universiteahhta, ámmátallaskuvla dehe eará allaskuvla

94. Leabago du váhnemat leamaš maŋimus *vássán 12 mánu* áigge bargguheapmin dehe luopmuduvvon?

- Eaba
- Juo, okta mu váhnemiin
- Juo, guokte dehe eanet mu váhnemiin

95. Makkárin árvvoštalat din bearraša ruđalaš dili?

- Hui buorrin
- Oalle buorrin
- Govttolažžan
- Oalle heittohin
- Hui heittohin

96. Man riikkas don ja du váhnemat leat riegádan? *Vásttit nu ahte guoská buohkaid*

Don

Eadni

Áhčči

- Suopma
- Ruotta
- Estteenan
- Ruošša dehe ovddeš Sovjetlihttu
- Muhtun eará Eurohpa riika
- Somalia
- Irak
- Iran
- Afganistan
- Kiinná
- Thaieanan
- Vietnam
- Muhtun eará riika

97. Man guhká don leat orron Suomas?

- Oba eallenahkán
- Badjel 10 jagi, muhto in álohii
- 5–10 jagi
- 1–4 jagi
- Vuollel jagi

98. Basttátgo ságastallat iežat váhnemiiguin iežat áššiin?

- En jur goassige
- Duollet dálle
- Oalle dávjá
- Dávjá

Duhtavašvuohta eallimii

99. Leatgo don eallimasat dálá áigge

- Hui duhtavaš
- Oalle duhtavaš
- In duhtavaš inge duhtameahttun
- Oalle duhtameahttun
- Hui duhtameahttun

100. Man muddui leat ovttá dahje sierra oaivilis čuovvovaš čuoččuemiiguin?
Merke juohkehaš čuoččuemi bokte dan molssaeavttu, mii govvida buoremusat iežat vásáhusat.

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Li seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Dovddan, ahte iežan beaivválaš dahkamušain lea mearkkašupmi

Oaččun miehtemielalaš máhcahaga iežan dahkamušain

Gulan alccesan dehálaš jovkui dehe servošii

Mun lean dárbbášlaš eará olbmuide

Bastán váikkuhit iežan eallima johtui

Dovddan, ahte eallimisttán lea ulbmil

Bastán háhpohallat munnje dehálaš áššiid

Oaččun ieš veahki dalle, go dan duodas dárbbášan

Muosáhan, ahte munnje luhttojuvvo

Bastán váikkuhit muhtin iežan eallinbirrasa áššiide

Friddajáigi

Čuovvovaš gažaldagas neahtain dárkkuhuvvojit heivehusat, spealut, filmmat dehe prográmmat, mat geavahuvvojit sierralágán rusttegiiguin (dego giehtatelefovna, tableahtta, dihtor, televišuvdna) Neahta geavahus leat maid sosiála media ja fierbmebálvalusat.

101. Man dávjá leat muosáhan čuovvovaš áššiid?

- Hui dávjá
- Oalle dávjá
- Li beare dávjá
- In goassige

Mun lean geahččalan orrut unnit áiggi neahtas, muhto in leat lihkestuvvan

Mun galgalin loaktit eanet áigge bearrašiin, ustiibiiguin dehe leavssuiguin, muhto buot áigi gollá neahtas

Mun lean fuobmán iežan leat neahtas, vaikko mus ii leat rievtti mielde leamaš oba miellage doppe orrut

Lean dovdan iežan jierástuvvan go in leat beassan nehttii

In leat boradan dehe nohkkan neahta geažil

Ruhtaspealuin dárkkuhuvvo speallan, mas **vuoitu dehe dáhpa lea ruhta**. Ruhtaspealut leat ee. veahtalanspealut, ruhtaspealloautomáhtat, faskunvuorbbit, ruhtaspealut, mat spellojuvvojit interneahtas (dego neahttapoker) sihke priváhta goartaspealut ruhtabidjosiiguin.

102. Man dávjá spealat ruhtaspealuid?

- 6–7 beaivvi vahkus
- 3–5 beaivvi vahkus
- 1–2 beaivvi vahkus
- Hárvvit go oktii vahkus
- Hárvvit go oktii mánu
- In leat speallan manjimus jagi áigge

103. Man dávjá dagat čuovvovaš áššiid **skuvlaáiggi olggobealde**?

- Measta beaivválaččat
- Juohke vahku
- Juohke mánu
- Hárvvit
- In goassige

Mu áiggeádjain lea lihkaheapmi dehe faláštallan

Mu áiggeádjain lea lávlun, čuojaheapmi dehe komponeren

Mu áiggeádjain lea neavttašepmi, sirkkus dehe dánšen

Mu áiggeádjain sárgun, málen dehe čuovgagovven

Logan girjjiid iežan illun

Čálán divttaid dehe mitalusaid

Finan ealligovain, teáhteris, konsearttas dehe čájáhusain

Duddjon giehta- dehe muorradujiid, buđaldan, ráhkadan dehe divodan mášiinnaid dehe rusttegiid

Mun koden dehe prográmmaren

Mu áiggeádjain lea speallat giehtatelefovnain, tablehtain, dihtoriin dehe danveardásaččain

Ráhkadan animašuvnnaid, videoid dehe ealligovaid

Almmostahtán mediasisdoalu ovdamearkka dihte čálán bloggaid, ráhkadan videobloggaid dehe ráhkadan videoid internehttii

Divššun biebmoelli dehe šibiha

Oassálasttán muhtun eará searvvi, ovttastumi dehe organisašuvnna doibmii, omd. iskárlihádus, 4H-riekkis, eaktodáhtolaš čáskadangoddi, eaktodáhtolaš doaibma, searvegoddi

Bargadan jeavddalaččat juoidá eará

Dáidagiin ja kultuvrrain buđaldeapmi lea ovdamearkka dihte sárgun, čállin, koden dehe teáhteris, festariin, sirkosis dehe museas fitnan. Maiddái musihka guldaleapmi, girjjiid lohkan, govven ja videoid ráhkadeapmi dehe ealligovaid geahččan lea dáidagiin ja kultuvrrain buđaldeapmi.

104. Man dávjá dagat dáidaga dehe kultuvrra oahpisteami mielde dehe iešoaivves **friddjaáigge?**

- Measta beaivválaččat
- Juohke vahku
- Juohke mánu
- Hárvvit
- In goassige

Oahpisteami mielde diimmuin, ovdamearkka dihte dáiddaoahppolágádusas dehe skuvlla rieggás

Iešoaivves

105. Smiehta buot dáidaga ja kultuvrra buđaldeamat maŋimus vássán **7 beaivvi** áigge. Man galle beaivve lea buđaldan dáidagiin ja kultuvrrain anjke diimmu beaivvis?

- 0 beaivve
- 1 beaivve áigge
- 2 beaivve áigge
- 3 beaivve áigge
- 4 beaivve áigge
- 5 beaivve áigge
- 6 beaivve áigge
- 7 beaivve áigge

106. Merke molssaeavttu, mii buoremusat govve du iežat oaivila. *Orrunguovlluin dárkkuhuvvo iežat gávpotoasi dehe unnit báikegottiin ovdamearkka dihte gieldda dehe čeahkkebáikki.*

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Orrunguovlluinan ordnejuvvo beroštahti friddjaáiggi doaimma nuoraide

Orrunguovlluinan leat doarvái orodansajit nuoraide

Mun diedán orrunguvlon áiggeádjevejolašvuodain

Munnje heivvolaš áiggeádjebáikkid leat liiggás guhkin

Áiggeájit, mat beroštahttet mu, leat ilá divrasat

Korona epidemiija

107. Leatgo leamašan **koronapideimiija** dihtii gáiddusoahpahusas **dán lohkanjagi** áigge? Árvvoštala gáiddusoahpahusáigodagaid guhkkodaga oktiibuot.

- In olláge
- Vuollel mánu
- 1-2 mánu
- Badjel 2 mánu

Čakčalohkanbajis

Giddalohkanbajis

108. Leatgo ožžon doarjaga ja veahki oahppamii ja skuvlavázzimii **gáiddusoahpahusas dán lohkanjagi** áigge?

- Juo, olu
- Juo, muhtun veardde
- In, muhto livččen dárbbášán
- Mun in leat dárbbášán veahki
- In leat leamašan gáiddusoahpahusas

109. Olbmuiin sáhttet leat fuolat, mat laktásit koronavirusii. Leatgo leamaš **dán lohkanjagi** áigge fuolas čuovvovaš áššiin?

- In ollenge
- Muhtun veardde
- Olu

Koronavirusnjoammuma oažžumis

Das, ahte njoammudat eará olbmuide

Das, ahte dutnje lagaš olmmoš (omd bearašlahttu, fuolki dahje ustit) oažžu koronavirusnjoammuma

110. Leago koronaepidemiija dehe dan gáržžidandoaimmat váikkuhan árgaeallimasat **dán lohkanjagi** áigge?

- li váikkuhus
- Juo, unnon
- Juo, lassánan
- li guoskka mu

Bearrašiin vásihuvvon áiggi mearri

Bearraša siskkáldas sierramielalašvuodát ja ruossalasvuodát

Oktavuoda doallan áddjái ja áhkku

Oktavuoda doallan ustibiidda

Giitu vástadusainat!

Jus du buresveadjimii laktásan áššit váivvidit miela, de lea dehálaš hállat daiguin vánhemiiguin dahje skuvla dearvvašvuodadivššáriin. Sáhtát maiddái háleštit áššiin ovdamearkan MLL:a Mánáid ja nuoraid telefovnnas dahje chattis.

Sáhtán dárbbu mielde addit máhcahaga jearahallamis: _____

Deaddil loahpas “Sádde”-boalu ja gidde bláđána.